

Αναρχικοί μαχητές από το Rio Plata της Αργεντινής στο ισπανικό ελευθεριακό κίνημα

Astrid Wessels*

Η συλλογή εγγράφων και αλληλογραφίας της Ελευθεριακής Ομοσπονδίας Αργεντινής (Federacion Libertaria Argentina) σχετικά με την Ισπανική Επανάσταση μας δίνει πρόσβαση σε ένα μέρος της αναρχικής ιστορίας μέσω των εσωτερικών ντοκουμέντων που δημιουργήθηκαν μέσα στο κίνημα, ακόμη και όταν έγινε ιστορία. Αυτά τα γράμματα και τα έγγραφα ήρθαν στο φως όταν σύντροφοι και συντρόφισσες και από τις δύο πλευρές του Ατλαντικού συντόνισαν τις προσπάθειές τους για να υπερασπιστούν την Επανάσταση.

Δεδομένου ότι η αλληλογραφία αυτή προοριζόταν για εσωτερική κατανάλωση και δεν είχε δημοσιευθεί, καθώς παίρνονταν προφυλάξεις για τους συγγραφείς τους για την προστασία των συντρόφων και των προσπαθειών τους, θεωρήσαμε σκόπιμο να προσφέρουμε έναν σύντομο οδηγό των δραστηριοτήτων ορισμένων αγωνιστών της περιοχής αυτής (Αργεντινή) που δραστηριοποιήθηκαν στην Ισπανική Επανάσταση. Έχουμε βασισθεί στις σχετικές επιστολές, τις αναμνήσεις του Jose Grunfeld και άλλων συντρόφων που συμμετείχαν ή γνώριζαν τους πρωταγωνιστές, επιστολές που βρέθηκαν στα ισπανικά αρχεία, αλλά και στη σχετική βιβλιογραφία.

Οι πρώτοι εκπρόσωποι της FLA (που τότε ονομαζόταν FACA - Federacion Anarquista Comunista Argentina - Αναρχική Κομμουνιστική Ομοσπονδία Αργεντινής) που πραγματοποίησαν το ταξίδι στην Ισπανία ήταν ο Jacobo Maguid (γνωστός και ως Macizo, Maciso, Mazizo στην αλληλογραφία ή στην εφημερίδα “Tierra y Libertad”, και Jacinto Cimazo). Ο Maguid πήγε στο Παρίσι πριν ταξιδέψει στη Βαρκελώνη στα τέλη Νοέμβρη 1936. Αρχικά εργάστηκε στην επιτροπή που οργάνωσε το διεθνές αναρχικό συνέδριο που προοριζόταν να διεξαχθεί στην Ισπανία. Τον Δεκέμβριο του 1936 άρχισε να συνεργάζεται με την Περιφερειακή Γραμματεία της FAI, με τις εκδόσεις “Tierra y Libertad” και “Tiemplos Nuevos”, ενώ έγραφε και στο “Timón”. Πρότεινε το Τμήμα Προπαγάνδας της CNT-FAI να εγκαινιάσει ένα δελτίο, στο οποίο συνέβαλε επίσης. Τον Οκτώβριο του 1938 αποχώρησε από τη θέση του διευθυντή της “Tierra y Libertad. Εργάστηκε για την “Timón” και ερωτοτρόπησε με την ιδέα να υλοποιήσει, στο μέτρο που ήταν σε θέση να το κάνει, τη συγγραφή των “Απομνημονευμάτων” του, εργαζόμενος σε αυτά πρώτα στη Βαρκελώνη και αργότερα στη Μασσαλία. Έφυγε από την Ισπανία στις 25 Γενάρη 1939.

Ο José Grunfeld (αναφερόμενος στην αλληλογραφία ως José), ο δεύτερος από τους αντιπροσώπους της FACA, ταξίδεψε με την συνεργάτη του Anita Piacenza, φτάνοντας στη Βαρκελώνη στις 28 Δεκέμβρη 1936. Εκλέχθηκε γραμματέας της FAI Βαρκελώνης. Τον Γενάρη του 1937 άρχισε να εργάζεται στην Επιτροπή Πολέμου CNT-FAI. Διετέλεσε γραμματέας του Τμήματος Άμυνας της Περιφερειακής Επιτροπής CNT-FAI για την Αραγονία και την Καταλονία, συντονίζοντας την αντίσταση και συνδέοντας άμεσα με τις πρώτες γραμμές, μαζί με τον Laureano Riera και, αργότερα, τον Antonio Casanova. Τον Ιούνιο του 1938 πήγε στη Βαλένθια για να αναλάβει την Υποεπιτροπή Χερσονήσου της FAI. Επισκέφθηκε την 117η Ταξιαρχία και τη ναυτική βάση της Καρταχένα, διαπραγματεύοντας την απελευθέρωση των συντρόφων που είχαν συλληφθεί και κρατούνταν εκεί. Συμμετείχε σε μια Περιφερειακή Ολομέλεια του Κινήματος του Ισπανικού Ελευθεριακού Κινήματος

(MLE) στη Βαζα (Ανδαλουσία) τον Αύγουστο του 1938. Τον Σεπτέμβρη του ίδιου χρόνου περιόδευσε ουσιαστικά ολόκληρη τη νοτιο-κεντρική ζώνη. Τον Οκτώβρη του 1938 ταξίδεψε στη Βαρκελώνη για να συμμετάσχει στην εθνική γενική συνέλευση του MLE πριν επιστρέψει στη ζώνη Κέντρου-Νότου. Τον Μάρτη του 1939, ο Grunfeld εξελέγη στην Εθνική Επιτροπή του MLE. Έφυγε από την Γανδία για τη Μασσαλία το Μάρτη του 1939.

Ο τρίτος και τελευταίος εκπρόσωπος της FACA ήταν ο Jacobo Prince (πραγματικό όνομα Jacobo Prinzman, γνωστός και ως Jacques, Tocayo, Eduardo Mendez Beade, Eduardo ή Mendez στην αλληλογραφία) που ξεκίνησε με τέσσερις άλλους συντρόφους τον Φλεβάρη του 1937, φτάνοντας στη Βαρκελώνη στις 10 Μάρτη. Ήταν αυτός που έγραψε τα περισσότερα από τα εβδομαδιαία γράμματα που στέλνονταν πίσω στην FACA. Εργάστηκε στην εφημερίδα “Solidaridad Obrera”, συντάσσοντας διεθνή νέα. Υπηρέτησε στο Τμήμα Προπαγάνδας της CNT-FAI, το οποίο κάλυπτε τον εξωτερικό κόσμο, τμήμα της Νότιας Αμερικής, συντάσσοντας το δελτίο του με την βοήθεια της Anita Piacenza. Υπηρέτησε επίσης στην Επιτροπή Χερσονήσου της FAI. Τον Ιούνιο του 1937 εκπροσώπησε τη FACA και τη Επιτροπή Χερσονήσου της FAI σε μια διάσκεψη αρκετών μόνιμων διεθνών αντιπροσωπειών που ασχολήθηκαν με τα γεγονότα του Μάη του '37. Τον Νοέμβρη του 1937 έγραψε κάποια κύρια άρθρα για τη “Solidaridad Obrera”. Τον Μάρτη-Απρίλη του 1938 διεξήγαγε μια περιοδεία δύο εβδομάδων στο Λεβάντε και την Ανδαλουσία. Τον Μάη του 1938 ανέλαβε την αρχισυνταξία της “Solidaridad Obrera”. Επίσης ήταν υπεύθυνος για την εξωτερική αλληλογραφία της Επιτροπής Χερσονήσου της FAI, συνδεδεμένος έτσι με οργανώσεις από όλο τον κόσμο. Έγραψε κείμενα που τα υπέγραφε ως Prince ή Jacques, Más Allá και Umbral, αντίστοιχα. Έμεινε στη Βαρκελώνη μέχρι τις 25 Γενάρη 1939, και στο σημείο αυτό ξεκίνησε για τα γαλλικά σύνορα.

Αυτά για τους αντιπροσώπους της FACA. Τώρα όσον αφορά τις δραστηριότητες άλλων ατόμων που συνδέονταν με τον αναρχισμό της Αργεντινής και της Ουρουγουάης σε σχέση με την Ισπανία.

Aldo Aguzzi (γνωστός και ως Aldo). Μέλος της FACA. Έφθασε στη Βαρκελώνη τον Ιούνιο του 1937. Τον Νοέμβριο του ίδιου έτους εργαζόταν στην “Solidaridad Obrera”, ενώ δημοσίευε κείμενα στην “Guerra di Classe”. Έφυγε από τη Βαρκελώνη για τη Μασσαλία τον Απρίλη του 1938.

Aladino Alonso (Aladino στην αλληλογραφία). Μέλος της FACA. Έφθασε στη Βαρκελώνη τον Μάη του 1937. Υπηρέτησε ως λοχίας στο μέτωπο της Αραγονίας τον Δεκέμβρη του 1937. Προσπάθησε να επιστρέψει στην Αργεντινή λόγω οικογενειακών προβλημάτων τον Φλεβάρη ή τον Μάρτη του 1938. Δεν έχουμε περισσότερες πληροφορίες γι' αυτόν.

Horacio Badaraco (στην αλληλογραφία αναφέρεται ως Horacio ή HB). Έφθασε στη Βαρκελώνη τον Απρίλη του 1937. Εργάστηκε στην “Tierra y Libertad” πριν ξεκινήσει για το μέτωπο της Αραγονίας ως ανταποκριτής της “Solidaridad Obrera”. Κατά την επιστροφή του, εντάχθηκε στο προσωπικό της “Solidaridad Obrera” μαζί με τον Jacobo Prince πριν ενταχθεί στην “Tierra y Libertad”. Τον Ιούνιο του 1937, ως

εκπρόσωπος του Spartakus, συμμετείχε σε διάσκεψη διαφόρων μόνιμων διεθνών αντιπροσωπειών που ασχολήθηκαν με τα γεγονότα του Μάη του '37. Τον Νοέμβρη του 1937 εργαζόταν ακόμα για την "Solidaridad Obrera", αλλά έπειτα σκέφτηκε να επιστρέψει στην Αργεντινή, κάτι που έπραξε τελικά τον Μάρτη του 1938, φέρνοντας μαζί του υλικό από το Τμήμα Προπαγάνδας της Εθνικής Επιτροπής της CNT για την FACA και την εφημερίδα "La Protesta".

Antonio Casanova (ταξίδεψε στην Ισπανία με έγγραφα που συντάχθηκαν στο όνομα ενός Antonio Freire, από τη Γαλικία, μέλος του συνδικάτου αρτοποιών. Στην αλληλογραφία αναφέρεται με το πραγματικό του όνομα, Casanova, και περιστασιακά ως Casanovas ή απλώς Casa). Μέλος της FACA. Πραγματοποίησε το ταξίδι με τον Jacobo Prince και έφτασαν στη Βαρκελώνη τον Μάρτη του 1937. Μέχρι τον Απρίλη του ίδιου χρόνου βρισκόταν στην πρώτη γραμμή του μετώπου. Τον Νοέμβρη του 1937 ήταν στην 28η Ταξιαρχία και εξέδιδε την εφημερίδα "Más Allá". Έμεινε εκεί μέχρι τον Μάρτη του 1938. Τον Μάη αντικατέστησε τον Riera στο Τμήμα Άμυνας υπό τον José Grunfeld, πριν από την αποχώρηση και των δύο τον Ιούνη. Σκέφτηκε την επιστροφή του στην Αργεντινή, αλλά τον Αύγουστο του 1938 ήταν ακόμα στη Βαρκελώνη, εργαζόμενος ως αρτοποιός. Πληροφορήθηκε ότι τον αναζητούσε η αστυνομία στην Avellaneda. Τον Γενάρη του 1939 ήταν ακόμα στη Βαρκελώνη.

José Comas (στην αλληλογραφία αναφέρεται ως Coma ή Comas). Μέλος της FACA. Ταξίδεψε στην Ισπανία τον Οκτώβρη του 1938 και έφτασε στη Βαρκελώνη τον Νοέμβρη με έναν άλλο σύντροφο με το όνομα Aguilar. Οι τελευταίες πληροφορίες που έχουμε γι' αυτόν είναι ότι τον Δεκέμβρη του 1938 η Επιτροπή Χερσονήσου της FAI τον απέσπασε στο Εθνικό Συμβούλιο.

Pedro Di Césare (στην αλληλογραφία αναφέρεται ως Di Césare ή Pedro). Μέλος της FACA. Πιθανώς ένας από τους συνταξιδιώτες του Prince. Τον Μάρτη του 1937 ο Maguid αναφέρει έναν Pedro (πιθανότατα αυτόν) ως υπεύθυνο της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων. Τον Απρίλη του 1937 ήταν στο μέτωπο. Τον Δεκέμβρη του 1938 ήταν στη Μασσαλία.

Marcelino Fernández (γνωστός και ως Rosarino Fernández, Marcelino ή πιθανώς Mauricio, de Rosario στην αλληλογραφία). Μέλος της FACA από το Rosario. Έφθασε στη Βαρκελώνη τον Απρίλη του 1938. Μέχρι τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου είχε κάνει τρεις μήνες υπηρεσίας με το τάγμα ανταρτών της Αραγονίας γνωστό ως Τάγμα «Machine C-gunner», πραγματοποιώντας επιδρομές πίσω από εχθρικές γραμμές και πραγματοποιώντας δολιοφθορές. Θα μπορούσε να είναι το άτομο που στη συνέχεια αναφέρεται ως Mauricio ή ως de Rosario για τον οποίο ο Prince λέει ότι είχε προσχωρήσει σε ένα τάγμα ανταρτών στην Αραγονία τον Ιούνη του 1938. Το Δεκέμβρη του 1938 ήταν ακόμα στη Βαρκελώνη.

Rodolfo González Pacheco (γνωστός και ως Viejo Pacheco, el Viejo vizcacha, el Viejo obrista, el Viejo ή el Anciano στην αλληλογραφία). Έφτασε στη Βαρκελώνη τον Απρίλη του 1937 και ξεκίνησε να οργανώνει το Λαϊκό Θέατρο, με τη βοήθεια του Rey. Ανήκε στο Συνδικάτο Διασκεδάσεων και διηύθυνε την επιθεώρηση "Nosotros" μόνο για ένα τεύχος. Έφυγε από τη Βαρκελώνη τον Νοέμβρη του 1937.

Pablo Hernández (γνωστός και ως Pablito ή Pablo στην αλληλογραφία). Μέλος της FACA. Έφτασε στην Αραγονία τον Φλεβάρη του 1938 και υπηρέτησε στην Περιφερειακή Επιτροπή Αραγονίας της FAI. Πέρασε στη Γαλλία με τους υπόλοιπους τον Απρίλη του ίδιου έτους. Επέστρεψε στη Βαρκελώνη τον Ιούνη του 1938 και ήταν ακόμα εκεί τον Αύγουστο, εργαζόμενος ως σερβιτόρος σε καντίνα. Δεν υπάρχουν περαιτέρω λεπτομέρειες.

Adolfo Laina (γνωστός και ως Laina ή Laine στην αλληλογραφία). Μέλος της FACA από το Santa Fé. Έφθασε στη Βαρκελώνη τον Φλεβάρη του 1937. Μέχρι τον Ιούλη του ίδιου χρόνου ήταν φυλακισμένος. Υπηρέτησε στην Περιφερειακή Επιτροπή της Ελευθεριακής Νεολαίας αλλά μέχρι τον Νοέμβριο του 1937 είχε παραιτηθεί από εκείγια να συμμετάσχει στη "Solidaridad Obrera". Τον Μάη του 1938, βοήθωσε τον Maguid στην "Tierra y Libertad". Εξακολουθούσε να βρίσκεται στη Βαρκελώνη από τον Ιανουάριο του 1939.

José María Lunazzi (γνωστός και ως El Gringo, Pepe ή Luna στην αλληλογραφία). Τον Μάρτη του 1937 προσχώρησε στο Συμβούλιο Οικονομικών της Καταλονίας για λογαριασμό της FAI - Τμήμα Ηλεκτρισμού, Νερού, Αερίου, Ενέργειας και Καυσίμων. Επίσης, εργάστηκε ακόμα και στο Τμήμα Οικονομικών της Επιτροπής Χερσονήσου της FAI και ήταν ομιλητής σε σημαντικές συναντήσεις. Συνεισέφερε στην "Tierra y Libertad". Αργότερα ήταν διευθυντής του "Tiempos Nuevos" για ένα τεύχος προτού μετακομίσει στο "Nosotros", την εφημερίδα της Επιτροπής Χερσονήσου. Τον Νοέμβρη του 1937 έφυγε από την Ισπανία, περιοδεύοντας στην Ιταλία και τη Γερμανία με τον David Kraiselburd.

Anita Piacenza (γνωστή και ως Anita στην αλληλογραφία ή Nital Nahuel στην "Mujeres Libres" και την "Tierra y Libertad"). Μέλος της FACA. Ταξίδεψε στη Βαρκελώνη με τον José Grunfeld και άρχισε να εργάζεται στη διαχείριση της "Tierra y Libertad" τον Γενάρη του 1937. Μέχρι τον Ιούλη εργαζόταν στην "Tierra y Libertad", συντάσσοντας σημειώσεις και αναφορές και ήταν συνεκδότρια. Βοήθησε επίσης τον Prince στο "Boletín". Έγραψε και στο "Mujeres Libres" και συμμετείχε στην ομώνυμη ομάδα. Έφυγε από τη Βαρκελώνη για τη Μασσαλία τον Απρίλη του 1938.

Simón Radowitzky (γνωστός και ως Simón στην αλληλογραφία). Έφτασε στη Βαρκελώνη τον Μάη του 1937. Έγινε μέλος της 28ης Ταξιαρχίας με τον Casanova και στη συνέχεια υπηρέτησε ως σύνδεσμος στο μέτωπο. Συμμετείχε στη μάχη του Teruel. Αποχώρησε από τη Βαρκελώνη τον Γενάρη του 1939.

Ramos (το πραγματικό του όνομα ήταν Miguel Jiménez Igualada, γνωστός και ως Ramos στην αλληλογραφία ή M. Ramos στο "Nosotros"). Τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου ο Ramos διόρισε τον Pacheco διευθυντή της επιθεώρησης "Nosotros" και αργότερα κυκλοφόρησε τις "Carteles" του τελευταίου. Δεν υπάρχουν άλλες αναφορές στην αλληλογραφία.

Jorge Rey Villalba (επίσης γνωστός ως Rey ή ως cuzquito enfermizo que se llama Rey στην αλληλογραφία). Στην Ισπανία έφτασε τον Ιούνη του 1937, βοηθώντας τον González Pacheco στο θέατρο. Μέχρι τον Νοέμβρη του ίδιου χρόνου ήταν στο Συνδικάτο Διασκεδάσεων, σχεδιάζοντας να επιστρέψει στο Μπουένος Άιρες με τον González Pacheco.

Μέλος της FACA. Ξεκίνησε από την Αργεντινή τον Ιούνιο του 1937 και έφτασε στη Βαρκελώνη τον Ιούλιο του 1937. Αρχικά ήταν βοηθός του Grunfeld στο Τμήμα Άμυνας της Συντονιστικής Επιτροπής CNT-FAI για την Αραγονία και την Καταλονία, αλλά τον Δεκέμβρη στελέχωσε την Επιτροπή Συνδέσμου του Τμήματος Άμυνας της CNT-FAI για την Αραγονία και την Καταλονία στο ανατολικό μέτωπο. Τον Νοέμβρη του 1938 περιόδευσε στα μέτωπα Segre και Ebro, συντάσσοντας αναφορές σχετικά με τις επιχειρήσεις εκεί και αποχωρώντας από τη θέση του στο Τμήμα, προκειμένου να μεταβεί στη ζώνη Κέντρου-Νότου για να συμμετάσχει στην Περιφερειακή Επιτροπή της FAI Ανδαλουσίας. Τον Γενάρη του 1939 μετακόμισε στη Βαλένθια προτού ταξιδέψει στην Ανδαλουσία ως σύνδεσμος για την Υποεπιτροπή Χερσονήσου της FAI. Ταξίδεψε στη Μασσαλία τον Μάρτη του 1939.

Vicente (aka el Gallegito Vicente). Πιθανώς ένας από τους συνταξιδιώτες του Prince. Τον Μάρτη του 1937 σχεδίαζε να βρεθεί στις πρώτες γραμμές του μετώπου και ήταν εκεί μέχρι τον Απρίλη του ίδιου χρόνου. Τον Νοέμβρη του 1937 ήταν «Ρώσος στρατιώτης». Δεν υπάρχουν περαιτέρω πληροφορίες.

Άλλοι αναρχικοί της Rio Plata που δραστηριοποιήθηκαν στην Ισπανία ήταν οι Diego Abad de Santillán, Virgilio Botero, 'el chico' Caleti or Caletti, Fausto Falaschi, Domingo Fernández (ή el Alamo Verde, from Rojas), Arturo Tomás García, José Gomensoro, el mallorquin Mari, Alfonso Martínez Blanco, Joée María Montero, el viejo Rodriguez, Serafín, οι αδελφοί Prina, Agustín Villamor και Manuel Villar.

Roberto Cotelo (Cotelo ή Cot στην αλληλογραφία). Ήταν από την Ουρουγουάη. Έφτασε στη Βαρκελώνη τον Φλεβάρη του 1937. Ξεκίνησε να εργάζεται για το Συμβούλιο Οικονομίας στην Καταλονία, εξ ονόματος της FAI, Τμήμα Εκτύπωσης, ενώ υπηρέτησε και στο Τμήμα Οικονομικών της Επιτροπής Χερσονήσου της FAI. Διηύθυνε το "Tiempos Nuevos" μετά τον Lunazzi. Έφυγε από την Ισπανία το Νοέμβρη του 1937.

Pedro Tufró (γνωστός και ως Tuffró, Tufró, el uruguayo T και πιθανώς Pedro στην αλληλογραφία). Ήταν από την Ουρουγουάη. Έφτασε στη Βαρκελώνη τον Γενάρη του 1937, αμέσως μετά την ένταξή του στην Ελευθεριακή Νεολαία, ασχολούμενος με την "Ruta" και βοηθώντας την επιτροπή οργάνωσης του διεθνές συνέδριο. Δολοφονήθηκε στην Ταραγόνα τον Μάη του 1937 όταν επέστρεψε από μια αποστολή στο μέτωπο της Αραγονίας.

****Το κείμενο της Astrid Wessels προέρχεται από το 1890 -1939, Catálogo de Publicaciones, Folletos y Documentos Anarquistas Espanoles (BAEL, Editorial Reconstruir, Buenos Aires, 2005), pp. 20-26. Μετάφραση στα Αγγλικά: Paul Sharkey. Μετάφραση στα ελληνικά: Ούτε Θεός-Ούτε Αφέντης.***

*****Σχετικός σύνδεσμος: https://www.katesharpleylibrary.net/280h0p?fbclid=IwAR1Mh0_3SJkDXo1mAbEBF640hC8qJRKFRo4qybWJBNLgceNdba-TiWpSeWFY***